

Loven er bleven vedtagen; der vil ikke fra de tekniske Arbeiders Side kunne stille sig saadanne Bønseligheder i Veien, at man ikke kan faae Arbeidet færdigt til den fastsatte Tid. Det var jo ikke Regjeringens Sag selv at udføre dette. Det var Regjeringens Sag at skaffe en tilstrækkelig vederhæftig Entrepreneur, der kunde paatage sig at skaffe Banerne færdige til den i Loven befalede Tid; dermed havde Regjeringen gjort Sagen klar fra sin Side. Thi det er ubetinget klart, at naar Regjeringen havde skaffet en saadan Entrepreneur, naar man ikke kunde sige Noget med Ordlyden af de Betingelser, hvorunder Kontrakten var afsluttet, naar Entrepreneur'en maatte, efter almindelige Forhold, anses for at være en vederhæftig Mand, saa havde Regjeringen gjort, hvad der fra dens Side kunde forlanges. Det er ikke Regjeringens egen Sag at gaa og grave Jernbaner; den maatte skaffe en vederhæftig Mand, der vilde paatage sig at skaffe dem færdige til rette Tid. Dette har Regjeringen gjort, og det Første, den havde at gøre i den Anledning, da Rigsdagen kom sammen, var at meddele det høitærede Finantsudvalg den Kontrakt, som man havde afsluttet. Man meddelte det selve Kontrakten; man gav det Underretning om de pourportens, der havde fundet Sted med Entrepreneur'erne; man gjorde det bekendt med de Tilbud, der vare fremkomne; man holdt ikke en Jold skult for det ærede Udvalg; man gjorde det med fuldstændig Loyaltitet bekendt med Alt, hvad der var passeret. Man gif naturligvis ogsaa saa vidt, at man udtalte i Skrivelsen, at da det vilde koste 100,000 Rd. mere at faae et vist Stykke færdigt til en vis Tid, saa ansaa man det for forstandigt at love de vedkommende Entrepreneurer, at naar de anstrengte sig af al Evne, da skulde man ikke gjøre Mulktbestemmelserne gjældende mod dem, og ikke gaa dem nærmere, end rimeligt var, fordi man maatte anse dette for at være en Sum af en saadan Størrelse, at der kunde være Grund til at gjøre en saadan Koncession. Det ærede Finantsudvalg var yderst tilfreds, og det ærede Medlem, som da var dets Formand, var ogsaa yderst tilfreds, og de vare saa glade, at de ikke kunde undlade at udtale det. Lige efter Ministeriets Skrivelse skriver Udvalget nemlig: „Udvalget formener, at efter de tilstedeværende Forhold maa den afsluttede Kontrakt anses heldig for Statskassen. Men et Mindretal kan ikke tilbageholde den Bemærkning, at Regjeringen vilde have kunnet udføre dette Foretagende langt billigere, dersom den havde paabegyndt Arbeidet strax, efter at Vendsyssel- og Silkeborg-Banerne i Sommeren 1871 vare færdige.“ Hvis Regjeringen den Gang havde gjort dette, saa vilde det have været temmeligt sandsynligt, at den, som da ikke havde en Skilling bevilget til at bygge disse Baner for, vilde have incurreret en meget stor Kalamitet lige over for det ærede Folkething. Thi at begynde

at bygge Banerne i 1871, naar man med Finantsudvalget og Thinget var enig om, at der ikke burde bevilges en Skilling til dette Foretagende paa Budgettet for 1871—72, synes at være et temmelig halsbrækkende Arbeide for Regjeringen, saa at det maatte have forundret meget, om den vilde have indladt sig derpaa. Stillingen er altsaa den, at jeg kan være enig med det ærede Medlem i, at hvis den finantsielle Tilstand, hvis Forhandlingerne havde ført til, at man den Gang havde bevilget Penge og begyndt paa Arbeidet, saa er det aabenbart, at man kunde have gjort Arbeidet færdigt den Gang; men man kan ikke bebreide Regjeringen, at den, naar den ingen Bevilling havde, ikke byggede Banerne. Det forekommer mig altsaa, at de ærede Forespørgere, hvoraf en Del som sagt have maattet give deres Hjerte Lust ved at udtale, at de, som Udvalg i sin Helhed, forment, at man under de tilstedeværende Forhold havde afsluttet en heldig Kontrakt for Statskassen, ikke med nogen Grund nu kunne bebreide Regjeringen, at den afsluttede disse Kontrakter, og at de heller ikke med noget, der ligner Sandsynlighed, kunne komme til at tale om det Tab for Statskassen, som skulde være forbunden med, at man havde indrømmet en Henstand. I den samme Skrivelse til Udvalget nemlig, hvori alle de andre Oplysninger stod, med hvilke Kontrakten var fremsendt, var netop ogsaa dette Punkt oplyst, at man havde gjort denne Indrømmelse. Havde man haat Noget derimod at erindre, havde det været rimeligt, at man til de øvrige Bemærkninger havde føjet, at man ikke syntes om denne Indrømmelse. Jeg skal selvfølgelig slet ikke indlade mig paa, hvilke Tab der mulig kan optaa for Statskassen deraf, at Banerne ikke blive aabnede til den Tid, som var vedtagen i Kontrakten mellem Regjeringen og de vedkommende Entrepreneurer. Jeg maa holde mig til, at Regjeringen har opfyldt sine Forpligtelser for den bevilgede Sum — med en uendelig lille Overskridelse, thi paa en Sum af $4\frac{1}{2}$ Million Rd. er Overskridelsen kun 32,000 Rd. — at skaffe Entrepreneurer, som have paataget sig kontraktmæssigt til den i Loven fastsatte Tid at have Banerne færdige. Dette var Alt, hvad der kunde paahvile Regjeringen, idet den naturligvis senere har ladet det være sig magtpaaliggende til enhver Tid og under enhver Form at holde Kontrol med Anlæggets Bygning, true Entrepreneur'erne med Mulkt og holde dem til at opfylde deres Forpligtelser saa nær, som den overhovedet paa nogen Maade har kunnet. Efter min Mening forekommer det mig ikke, at man kan bebreide Regjeringen Noget, thi den har holdt sig Loven, Bevillingerne og sine Løfter efterrettelig. — Nu er Spørgsmaalet, hvad det egentlig er, der kan siges i dette Tilfælde? Ganske simpelt det, at man har afsluttet en Kontrakt, som vedkommende Medkontrahent ikke har set sig i Stand til at opfylde,